

Ljubljani ne bilo nobenega povoda, da ne bi mogla dajati akademičnih stopinj.

Seveda pravna akademija naj bode začetek slovenskemu vseučilišču. Pravno akademijo je tudi lažje osnovati, nego vse vseučilišče glede učnih močij. V poslednjem oziru je še težava v marsikakem oziru pri Hrvatih. Pri nas bi bilo še težje. Polagoma se bode pa dalo doseči, počemer so že pred več desetletji hrepeneli slovenski rodoljubi, ako bomo Slovenci jedini in na naše narodne koristi ne pozabimo. Našim poslancem morajo biti slovenske narodne koristi v državnem zboru prva stvar in za usluge, ki jih store drugim strankam, naj odločno zahtevajo protiusluge v narodnem oziru. Kdo morda poreče, taka barantaška politika ni lepa, a drže se je vse stranke in po drugi poti se sedaj ničesa ne daje doseči.

Politični pregled.

Tuji nemški poslanci na Koroškem. — Koroški Nemci so začeli vabiti druge nemške politike, da bi poživili mej prebivalstvom nemškonarodno nestrpnost. Govorila sta na Koroškem v več krajih že Schönerer in Prade. Povedala nista nič novega. Zato pa tudi koroškega nemštva dosti poživela ne bodeta. Prade naj bi bil pač rajši doma, če je na Češkem zares nemštvo v taki nevarnosti, nego hodi reševati koroške Nemce. Morda misli mož na Koroškem iskati kacega mandata, ako propade na Češkem.

Goriški Italijani niso več jedini. Volitev Maranija za državni zbor je razbila to jednoto. Furlani ne mislijo več poslušati goriških vodij in mislijo vedno le tako voliti, kakor se bode jim ugodno zdelo. To je pa goriške italijanske voditelje malo potrla. Ko je bil shod furlanskih županov v Gradišču, se je tja peljal tudi goriški župan, da si ga ni nikdo vabil in prosil Furlane, naj ne rušijo sloge, a ni ničesa opravil, da si je jim slikal vso nevarnost, ki preti italijanskemu življu od Slovencev.

Državni zbor sedaj nadaljuje proračunsko razpravo. Z dv tretjinsko večino je dovolil dispozicijski zaklad, da si so skoro vse stranke zagotovljale, da do sedanje vlade nimajo zaupanja. Seveda grof Badeni se malo briga za to, če imajo stranke vanj zaupanje ali ne, dokler mu bodo tako rade dovoljevale, kar od njih zahteva. Pri razpravi o dispozicijskem zakladu je govoril tudi grof Badeni. Laskal se je vsem strankam, govoril tako nejasno, da koncem govora ni nikdo vedel, kaj je hotel povedati. Ministerski predsednik zna jako spretno skrivati svoje misli.

Časniški kolek. — Proračunski odsek je sklenil, da se odpravi časniški kolek, a še le 1898. leta. Ta sklep pač kaže, da nekateri poslanci pred volitvami iščejo popularnosti in zato zahtevajo odpravo časniškega koleka, ob enem pa vladi gredo na roko. Ta sklep je povse nepotreben. Ž njim se vprašanje le odloži za jedno leto. Vlada gotovo ne bode hitela predložiti zakona o odpravi časniškega koleka v potrjenje, če bi ga tudi gospodska zbornica vsprejela, kar pa še ni gotovo. Vse bode odvisno od novega državnega zbora. Če bode ta odločno za odpravo, se bode odpravil, naj se sedanji zbor za to izreče ali ne. Pač bi pa sedanji državni zbor lahko vlado prisilil, da odpravi kolek. Če bi sklenil dotični zakon in ob enem sklenil, da se dotično postavko izbriše že iz proračuna za bodoče leto. Vlada bi odjenjala, ker bi ne bilo več časa proračuna vračati iz gospodske zbornice zbornici poslancev.

Češka kmetska stranka je sklenila, da postavi povsod svoje kandidate v kmetskih občinah, kjer ne postavijo Mladočehi za kandidata kacega kmeta. Sicer se je pa stranka

izrekla, da odobrava politiko Mladočehov. Nade, ki so jih gojili nekateri, da kmetska stranka izpodkoplje Mladočeha, se ne izpolnijo. Kmetska stranka ve, da Mladočehi na Dunaju podpirajo vse, kar je kmetu v korist, dočim večkrat drugi poslanci tega ne store. Slovansko prebivalstvo je na Češkem tudi tako naudušeno za češko državno pravo, da bi zastonj si prizadevala dobiti vpliv kake stranke, ki ni za to pravo.

Nemška napredna stranka na Češkem je naposled razglasila svoj program, katerega je sestavil odbor desetih članov. Toda sestavljalci niso imeli posebnega truda. Prepisali se stari levičarski program in ga olepšali z nekaterimi nemškonarodnimi frazami. Omeniti je le to, da nova stranka želi tesnejše zveze z Nemčijo. Od Schönererjancev se loči samo po tem, da se naudušuje za enakopravnost židov. Občne volilne pravice ni nova stranka vsprejela v svoj program, in bi sploh v nje programu zastonj kaj naprednega iskal.

Ban in Rauch. — V hrvaškem saboru je očital baron Rauch banu, da na Hrvaškem gospodari podobno, kakor je Tanlongo pri rimski banki. Vlada je tako nadzorovala zagrebško hranilnico, da je prišla na kraj propada. Pri tej hranilnici imajo prvo besedo vladni privrženci. Ta zavod posebno podpira vlado pri volitvah. Zato pa vlada pri njej nalaga deželne novce. Hranilnici je pretila velika zguba pri graščini Božjakovini. Hrvaška vlada je pa to graščino kupila, da ondu osnuje gospodarsko šolo. Plačala jo je za dobrega pol milijona predrago, samo da je zavodu, ki je v rokah vladnih pristašev pomagala na noge. Za gospodarsko šolo pa ta graščina ni, ker na nji zaradi prevlažne zemlje ni nobeno umno kmetijstvo mogoče. — Jednak polom je pretil deželni hipotekni banki, pri kateri so tudi vladni pristaši. Neki ogerski zavod, ki ima 10.000 delnic te banke, je zahteval, da se upravo te banke vzame iz rok Hrvatom. Da se to ni zgodilo, je hrvaška vlada kupila od Ogrov omenjenih 10.000 delnic in jih mnogo predrago plačala. Tako dežela plačuje za slabo gospodarstvo sedanje vladne klike na Hrvaškem. Ban je zaradi tega govora hotel poklicati barona Raucha na dvoboj. Naposled se je pa zadovoljil s tem, da je baron Rauch izjavil, da v njegovo osebno poštenost ne dvomi. To se pa ni zahtevalo od njega, da bi tudi priznal, da je banovo vladanje čisto.

Strah pred časnikarji. — Hrvaška deželnozborska večina ima velik strah pred časnikarji. Poročevalcu „Obzora“ je prepovedala hoditi v zbornico poročati o razpravah. Dopisnik ni vsega tako poročal, kakor so vladni pristaši želeli, temveč se je preveč držal resnice. S to prepovedjo se je pač predsedništvo hrvaškega deželnega zbora samo osmešilo.

Bolgarija. — Knez je otvoril narodno sobranje. V svojem nagovoru je poudarjal, da vežejo Rusijo in Bolgarijo nerazrušne in dragocene vezi ter je naglašal gojitev prijateljskih odnošajev s Srbijo. V novem sobranju ima opozicija od 150 poslancev le 15 pristašev. V prejšnjem sobranju jih je štela 50. Ne misli naj pa kedo, da je narod poslal vladne pristaše v tako obilnem številu v sobranje, temveč pritisk vladni. Demonstracije, ki so se godile ob volitvah so priča, da volitve niso bile svobodne. Nesrečna dežela, kjer se tako voli!

Turčija. — Kako uravnati zmedene razmere v Turčiji je vedna skrb evropskih velevladstij. Te se po svojih zastopnikih v Carigradu vedno trudijo od turške vlade mirnim potom doseči potrebnih preosnov. Le žal, da se turški sultan premalo ozira na lepe opomine veleposlanikov. Kakor se poroča, zaupa sultan še najbolj avstro-ogerskemu poslaniku Caliceju. Minole dni je bil ta pri sultanu v avdijenci. Sultan je pojasnjeval, koliko je Turčija že storila za prebivalstvo v Armeniji, katero pa tega neče uvideti. Potrebno je, da se od strani velevladstij pojasnijo Armencem dobri nameni Turčije. Calice je na to sultana opozoril na žrtve ob zadnjem klanju in ga je prosil naj pomilosti one Armence, ki so bili obsojeni. Sultan je obljubil na to željo se ozirati. Kakor vedo povedati najnoveja

poročila, je sultan že pomilostil vse obsojene Armence. — Z druge strani se pa čuje, da se Francija, Rusija in Avstrija dogovarjajo o rešitvi turškega vprašanja. Anglijo boli močno, da so napominane velevlasti pri reševanju tega važnega vprašanja njo prezrle.

Cerkvene razmere v Turčiji. — Kakor politiška uprava v Turčiji ni vzgledna, tako tudi pri cerkveni upravi ni vse v redu. Znano je, da ondi prevladuje za katoličane grška cerkev. Vsled preoblastnega postopanja Grkov, so mnogi narodi nezadovoljni. Bolgari so se pred 25 leti otresli grškega gospodstva. Isto hočejo sedaj storiti Srbi. Poroča se, da so Grki zastupili skopeljskega metropolita Metoda. Sedaj je imenovan metropolitom Grk Ambrozij. To je spravilo Srbe kvišku. Ocločno zahtevajo za metropolita Srba. Dogajajo se nemiri in vse kaže, da zmagajo Srbi in da se odpove Ambrozij. Tudi Rumuni hočejo ustanoviti svojo cerkev in se ločiti od Grkov. Grkom to ni povšeči tudi iz političnih ozirov, ker mnogi Rumuni veljajo za Grke, ker so pod grško cerkvijo, česar bi potem več ne bilo.

Španija in Kuba. Na kongresu Severoameriški Zjedinenih držav ie predsednik Cleveland omenja kubanskega vprašanja rekel, da Zjedinjene države sicer zdaj še ne morejo kubanskih ustašev priznati za vojujočo se vlast, da pa se utegne kmalu zgoditi, da bodo Zjedinjene države stale odločno na strani ustašev. Cleveland je v svojem govoru poudarjal, da Zjedinjene države ne mislijo kupiti Kube, drugače če jo Španija sama ponudi, sicer je pa predsednik svetoval Španiji, naj dovoli kubancem samoupravo. Da je ta govor Clevelandov močno razburil Španijo, je umevno. Ministerski svet je sklenil izročiti vsem velesilam spomenico, s katero bo Španijo protestovala zoper to, da se Zjedinjene države vtikajo v kubansko vprašanje. Verjetno pač ni, da bi evropske velevlasti kaj odgovorile na to spomenico. Premalo so pač interesovane v Ameriki. Po kaj naj bi se Avstrija, Rusija in tudi Nemčija vtikali v špansko-amerikanske zadeve, ko nimajo povoda za to. — Zadnji čas so došla iz Kube nekam ugodna poročila za Špance. Pala sta namreč v boju vstaški vodji Maceo in Maksim Gomez. To poročilo je seveda Špance močno priuzdignilo. So pa li s tem res dosegli tak uspeh, pokazala bo bodočnost. Vstaši imajo pač več vodij. Previdno in pametno bi pač bilo, da bi Španija dala Kubi zahtevano samoupravo. Le žal, da se izvestni elementi temu odločno upirajo, ker bi Kuba ne bi bila potem še nadalje molzna krava za Španijo in bi ta znanprej ne uživala več lepih dohodkov bogate Kube.

Obrtnija.

Stavbenski red

deželnega stolnega mesta Ljubljane

z dne 25. maja t. l.

(Konec.)

Šesti oddelek.

O predpisih, na katere je paziti po izvršitvi stavbe.

Pospravljanje gradiva raz stavišča, naprava pomosta i. t. d.

§ 96. Kadar je stavba dovršena, mora stavbinski gospodar takoj na svoje stroške provzročiti, da se popravi ves razmet, vse lesovje in v obče vsi prehod ovirajoči predmetje raz ceste, da se dobro popravi razriti pômost, morebiti pozneje vsled tega nastali usadi in v obče vse, kar je bilo v okolici stavbe z zidanjem poškodovanega.

Privolilo do stanovanja in uporabe.

§ 97. Novo zidana ali bistveno preosnovana stanovanja, prodajalnice in hlevi se ne smejo nastaniti prej, dokler oblastvo, prepričavši se poprej o pravilni izvršitvi stavbe in o nje dobro posušenem in zdravju neškodljivem stanju, ni dalo privolila do stanovanja in uporabe. To privolilo pa se ne sme narediti odvisno od izvršitve notranjih oprav in dekoracij, ampak se mora nanašati samo na pravo stavbinsko stanje.

Ogled na lici mesta s privzetjem zdravniškega uradnega organa je izvršiti v osmih dneh po podanem naznanilu ter ga je na podstavi prvotno odobrenega stavbinskega črteža in črtežev o morebiti pozneje dovoljenih preuredbah raztegniti na najnatančnejšo presojo, če se stavba ujema z vsemi temi črteži. O ogledu je vselej zapisati zapisnik. Katerih odstopov ni očitati, to se kaže iz določila § 18. Odlok o ogledu na lici mesta je ravno tako izdati v osmih dneh, in sicer stavbinskemu gospodarju, kakor tudi drugim udeležencem.

Javna poslopja, gledališča i. t. d. st.

§ 98. Pri javnih poslopih, gledališčih, telovadnicah, bazarih in drugih stalnih ali začasnih stavbah, ki so določene za veliko množino ljudi, sme stavbinsko oblastvo po njih legi in njih kakovosti v mejah javnih in policijsko-požarnih ozirov odrediti izjemna določila za njih napravo, in pri takšnih poslopih je zlasti skrbno gledati na to, da se morejo ob požarni nevarnosti ljudje sami naglo rešiti.

Pri zidanih takšnih poslopih ni paziti samo na predpise tega stavbinskega reda, ampak tudi na posebna zakonita določila in policijska ukazila, ki so bila izdana v tem oziru.

Sedmi oddelek.

O oblastvih postavljenih v izvrševanju stavbinskega reda in njih delovanju.

§ 99. Omejitev pristojnosti in red sodnih stopenj o določitvi, premembi, raztezi ali omejitvi mestnega uravnavega in razširjavnega črteža sta določena v § 3.

§ 100. C. kr. deželna vlada posluje kot stavbinsko oblastvo I. stopnje glede vseh stavb v namene javnega bogoslužja, kakor tudi glede vseh državnih in deželnih stavb, potem glede stavb javnih (zakladov, ki so v državni ali deželni upravi.

C. kr. deželna vlada ima pri takih stavbah tik obstoječih, posebnih predpisov spolnovati tudi predpise tega stavbinskega reda. H komisijonalnim razpravam klicati je vselej zastopnika mestne občine.

§ 101. Stavbinsko privolilo za stavbe, koje gradi mestna občina sama, ali kak v njeni oskrbi stoječi fond, izdaje občinski svet. Letá razsoja pri tem tudi o vseh, iz lepa ne odstranjenih ugovorih, v kolikor niso odkazati na civilno, pravdno pot,

§ 102. V ostalem izvršuje magistrat določila tega stavbinskega reda in njemu je razsojati in odrediti v vseh